

Ansökan om god man

enligt 11 kap 2 § Föräldrabalken

Barnet / huvudmannen

Namn		Personnummer
Adress	Postnummer	Ort

Förmyndare / god man / förvaltare

Namn		Personnummer	Telefon
Adress	Postnummer	Ort	

Förmyndare / god man / förvaltare

Namn		Personnummer	Telefon
Adress	Postnummer	Ort	

Ange bakgrund till ansökan – beskriv den situation som uppstått och varför barnet / huvudmannen inte kan företrädas av sin ordinarie ställföreträdare (förmyndare / god man / förvaltare)

Förslag på God man

Namn		Personnummer
Telefon, dagtid	Telefon, kvällstid	Fax eller mobiltelefon

Den som får uppdrag som god man/förvaltare ska ha ordnad ekonomi och i övrigt vara lämplig för uppdraget. Överförmyndaren gör därför alltid en kontroll om betalningsanmärkningar, samt hos socialförvaltningen och belastningsregistret innan en person erbjuds ett uppdrag.

Jag / vi ansöker härmed om förordnande av god man enligt 11 kap 2 § föräldrabalken

Underskrift, god man/förvaltare/förmyndare	Namnförtydligande	Ort och datum
Underskrift, god man/förvaltare/förmyndare	Namnförtydligande	Ort och datum
Underskrift, huvudmannens / myndlingens (om över 16 år) samtycke till ovanstående åtgärd		

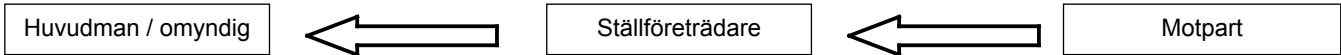
Genom att underteckna denna blankett godkänner du att de uppgifter som lämnas på denna blankett och i övrigt underlag får delges tillfrågad ställföreträdare vid rekrytering.

Om god man vid jäv eller intressekonflikt enligt 11 kap 2 § föräldrabalken

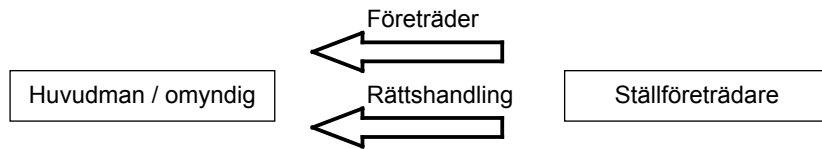
I föräldrabalken (FB) 12 kap 8 § finns en regel om så kallat förmynderskapsjäv. Sådant jäv uppstår när det är fråga om en rättshandling mellan en *huvudman och hans/hennes gode man/förvaltare* eller *mellan en omyndig och hans/hennes förmyndare*. Med rättshandling menas (förenklat) ingående av någon form av avtal såsom köp, gåva, lån, byte, hyra etc.

Situationen kan illustreras så här.

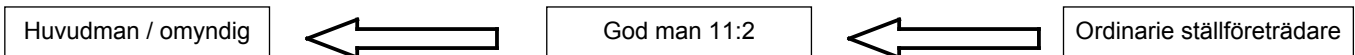
Normalt tillvägagångssätt vid rättshandling gentemot en omyndig eller en person som har god man (huvudman) eller förvaltare (så kallad **ställföreträdare**) är att ställföreträdaren representerar den enskilde gentemot motparten:

Vid förmynderskapsjäv är det fråga om en rättshandling mellan ställföreträdaren¹ och den enskilde. Ställföreträdaren är alltså **både motpart och ställföreträdare**, vilket medför att den enskilde saknar en ojävig representant. Man kan enkelt illustrera situationen så här:

Överförmyndarnämnden får då, efter ansökan av ställföreträdaren eller på nämndens eget Initiativ, förordna en god man (FB 11:2) som *tillfälligt* ska företräda den enskilde. *Situationen ser då ut så här:*

¹ Att observera är att förmynderskapsjäv uppstår även när det är fråga om en rättshandling sinsemellan förmyndarens, gode mannens eller förvaltarens **make eller sambo** och barnet/huvudmannen. I ett sådant fall antar man nämligen att det finns en intressegemenskap mellan ställföreträdaren och maken/sambon som gör att ställföreträdaren kan anses som "jävig". Denna regel gäller även om det rör sig rättshandling mellan barnet/huvudmannen och någon som förmyndaren/gode mannen/förvaltaren företräder till exempel ett bolag eller liknande.

När behöver en god man enligt 11:2 förordnas?

Omyndiga barn - föräldrar/förmyndare

Gåvor och andra rättshandlingar Förmynderskapsjäv mellan barn och föräldrar uppkommer om förälder och barn ska ingå en Rättshandling som kräver någon form av motprestation från barnets sida. I denna situation kan barnet inte företrädas av föräldern/föräldrarna som ju också agerar som motpart/motparter.²

Regeln om förmynderskapsjäv gäller dock inte vardagliga gåvor mellan föräldrar och barn såsom till exempel julklappar, kontanter eller sparande åt barnen. Detta beror på att man anser att gåvor mellan föräldrar och barn allt som oftast gynnar barnen och att de därför kan motta sådana utan att ta hänsyn till några särskilda formkrav. Det räcker dock inte med att gåvan gynnar barnet/barnen. Det krävs att det är fråga om en ren gåva som inte på något sätt kräver någon motprestation av barnet.

Är det fråga om en gåva av fast egendom/bostadsrätt/tomträtt mellan förmyndare och barn är frågan mer komplicerad. Huruvida det blir fråga om förmynderskapsjäv i det fallet får avgöras med hänsyn till barnets mognad och ålder. Även här måste det dock vara fråga om en ren gåva för att barnet ska få rättshandla utan att god man förordnas. Om det är fråga om en gåva av fast egendom, bostadsrätt, tomträtt eller liknande mellan förälder och barn och man bedömer att barnet inte är moget att motta gåvan själv, måste en tillfällig god man förordnas. Om barnet ska utge någon form av vederlag, oavsett storlek, till förmyndaren/förmyndarna ska givetvis god man förordnas eftersom det då inte är fråga om en ren gåva.

Gåva av fast egendom, bostadsrätt, tomträtt med mera och aktier - överförmyndarsamtycke

Oavsett om barnet behöver företrädas av en god man eller inte vid mottagandet av fastighet eller andel av sådan, eller bostadsrätt, tomträtt eller liknande måste överförmyndarnämndens samtycke alltid inhämtas inför en sådan gåva. Detta gäller också om barnet ska köpa, byta, sälja eller hyra fastighet, tomträtt eller bostadsrätt med mera, oavsett om förmyndaren/förmyndarna är motparter eller inte.

Om barnet ska förvärva aktier eller andra riskfyllda värdepapper och föräldrarnas förvaltning är kontrollerad ska överförmyndarnämndens samtycke inhämtas oavsett om det är fråga om förmynderskapsjäv eller inte.

Observera att det inte är tillåtet att som förmyndare ge bort **barnets** egendom, om det inte är fråga om personliga presenter, julklappar och liknande.

Arvskifte med mera

En annan situation där god man ska förordnas för den omyndige enligt 11:2 FB är om denne tillsammans med förmyndare har del i ett oskiftat dödsbo. Det ankommer på dödsboet att uppmärksamma behovet av god man för den underårige och ansökan om detta till överförmyndarnämnden.³

² Rättshandlingen kan vara till exempel köp, lån, hyra, byte med mera, mellan barnet och föräldern/föräldrarna oavsett vilken typ av vara eller objekt det rör sig om. I en sådan situation måste förmyndarna ansöka om förordnande av god man hos överförmyndarnämnden. Om inte god man förordnas vid förmynderskapsjäv kan inte rättshandlingen göras gällande mot barnet.

³ En bouppteckning ska inom tre månader från dödsfallet lämnas in till Skatteverket. Finner Skatteverket vid granskningen att en god man behöver förordnas, uppmärksammas dödsboet på detta så att dödsboet kan göra en ansökan om god man till överförmyndarnämnden. Avsaknad av god man kan medföra att bouppteckningen inte kan registreras.

Vid intressekonflikter av annat slag

Det finns även andra situationer där det kan vara nödvändigt att förordna en tillfällig god man enligt 11:2 FB.

Om barnet och förmyndaren/förmyndarna är motparter i samma rättegång eller det finns någon annan form av stridande intressen mellan förmyndaren och barnet ska en tillfällig god man förordnas. I dessa situationer kan förmyndarna själva anmäla behovet till överförmyndarnämnden. Nämnden kan dock även på anmälan av annan myndighet eller på eget initiativ ta upp frågan.

Huvudman – God man/förvaltare

Även för personer som har förordnats en god man eller förvaltare (så kallade huvudmän) kan jävssituationer uppstå där det är nödvändigt att en tillfällig god man förordnas för att tillfälligt företräda huvudmannen. Liksom när det gäller barn och förmyndare rör det sig om situationer där gode mannen eller förvaltaren (eller dennes make/sambo eller någon företräds av gode mannen/förvaltaren) ska rättshandla med huvudmannen. Det kan således röra sig om varierande förhållanden såsom köp, lån, hyra, byte med mera, mellan huvudmannen och gode mannen/förvaltaren oavsett vilken typ av vara, objekt eller rättighet som rättshandlingen rör. Det som sägs ovan beträffande **arvskifte** gäller även vid godmanskap och förvaltarskap om huvudmannen och gode mannen/förvaltaren är delägare i samma dödsbo. Även det som sägs ovan om **gåva eller annat förvärv av fast egendom/bostadsrätt/tomträtt** gäller vid godmanskap/förvaltarskap. Detta medför att tillfällig god man måste förordnas (i jävssituationer) och att överförmyndarnämndens samtycke måste inhämtas för förvärvet.

Vid en huvudmans **förvärv av aktier eller andra riskfyllda värdepapper** krävs överförmyndarnämndens samtycke. Observera att det inte är tillåtet att som god man eller förvaltare ge bort **huvudmannens** egendom, om det inte är fråga om personliga presenter, julklappar och liknande.

11 kap 2 §

Har en förmyndare eller förmyndarens make eller sambo och den underårige del i ett oskiftat dödsbo, ska överförmyndaren förordna god man att vårda den underåriges rätt i boet vid boutredningen liksom vid bodelning och skifte eller ingående av avtal om sammanlevnad i oskiftat bo.

Överförmyndaren skall också förordna god man när den som har en förmyndare, god man eller förvaltare skall företa en rättshandling eller vara part i en rättegång och behöver hjälp men enligt 12 kap. 8 § inte kan företrädas av förmyndaren, den gode mannen eller förvaltaren. Om talan har väckts får rätten förordna god man.

Överförmyndaren skall också i andra fall än som avses i första eller andra stycket förordna god man för den som har vårdnadshavare, förmyndare, god man eller förvaltare, i angelägenheter där den enskilde har ett intresse som strider mot en sådan företrädares eller dennes makes eller sambos intresse. Överförmyndaren skall meddela ett sådant förordnande, om det begärs av vårdnadshavaren, förmyndaren, den gode mannen eller förvaltaren eller den som denne i sådan egenskap företräder eller om det annars är lämpligt. Lag (1994:1433).

12 kap 8 §

Uppstår fråga om rättshandling eller rättegång mellan en omyndig och förmyndaren, förmyndarens make eller sambo eller någon som förmyndaren företräder, har förmyndaren inte rätt att företräda den omyndige. Har syskon samma förmyndare, får förmyndaren dock företräda de omyndiga vid arvskifte mellan dem, om de inte har inbördes stridande intressen.

En god man eller förvaltare har inte rätt att företräda den enskilde, om det uppstår en fråga om rättshandling eller rättegång mellan den enskilde å ena sidan och den gode mannen eller förvaltaren, hans eller hennes make eller sambo eller någon som han eller hon företräder å den andra sidan. Om en förmyndare, god man eller förvaltare har slutit avtal i strid med första eller andra stycket, tillämpas 9 kap. 7 § första stycket i fråga om återbärings- och ersättningskyldighet. Lag (1994:1433).